

Toekomstvisie Farmaceutische Patiëntenzorg 2020

Klik op om verder te gaan

Klik op voor meer informatie

Mensgerichte zorg

Ontwikkelingen

Rol van de apotheker

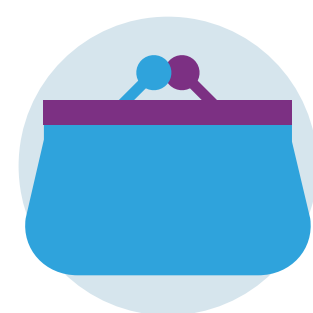

Invulling van rol

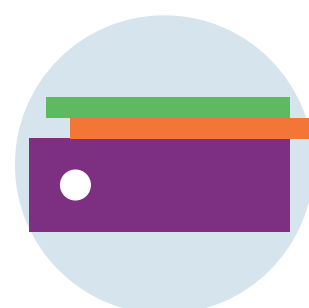

Ontwikkelingen

Van acute naar chronische aandoeningen,
met als resultaat stijgende zorgkosten

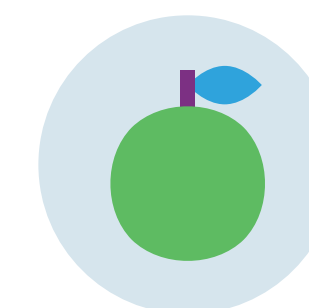
Complexiteit neemt toe op basis van
hoeveelheid aandoeningen én aantal
beschikbare behandelmethoden

Mensen blijven langer thuis wonen en
hebben meer eigen regie. Druk op sociale
netwerk neemt toe

Beschikbaarheid informatie wordt groter
en patiënt is meer 'gedigitaliseerd'

De mens centraal: een verschuiving waarbij
de focus komt te liggen op gezondheid en
niet langer meer op ziekte

Een groeiende wens om ziektebehandeling
in het 'gewone' dagelijks leven van een
patiënt te integreren

Rol van de apotheker

Rol van de apotheker

Behandelrelatie

De apotheker heeft een persoonlijke behandelrelatie met iedere patiënt. Iedere patiënt is anders en daarom wordt triage toegepast om te bepalen wat de behoefte van de patiënt is.

Henk, 67 jaar, diabetes met hoge bloeddruk en overgewicht, zijn vrouw regelt zijn medicatie.

Monique, 29 jaar, drukke fulltime baan, reist veel en met focus op gezonde lifestyle.

Saskia, 32 jaar. Werkt 3 dagen per week, moeder van 2 kinderen die af en toe een beetje ziek zijn.

Amir, 55 jaar, woont sinds kort in Nederland en heeft een angststoornis.

Invulling van rol

Coach

Door overleg met de patiënt maakt de apotheker een inschatting van de persoon, zijn behoeftes en wensen. De apotheker past de zorg, het contact en zijn dienstverlening hierop aan.

Henk ontvangt zijn medicatie in een baxterrol.

Monique informeert naar tips voor haar reis naar India.

Saskia vraagt advies voor de vastzittende hoest van haar kind.

Amir krijgt intensieve begeleiding van een apotheekbuddy.

Invulling van rol

Shared Decision Making

De apotheker en patiënt spreken samen over de mogelijkheden.

De patiënt wordt zo betrokken bij zijn behandelpad, aan de hand van drie stappen.

- 1 **Mogelijkheden**
De apotheker bespreekt de mogelijkheden met de patiënt.
- 2 **Informatie**
De apotheker informeert de patiënt over de beschikbare opties en de daarbij behorende voor- en nadelen.
- 3 **Situatie**
De patiënt schetst zijn situatie en de apotheker past zijn advies hierop aan.

Samen zoeken ze naar een gewenste situatie waarin het geneesmiddel zoveel mogelijk wordt ingepast in het dagelijks leven van de patiënt.

[Invulling van rol](#)

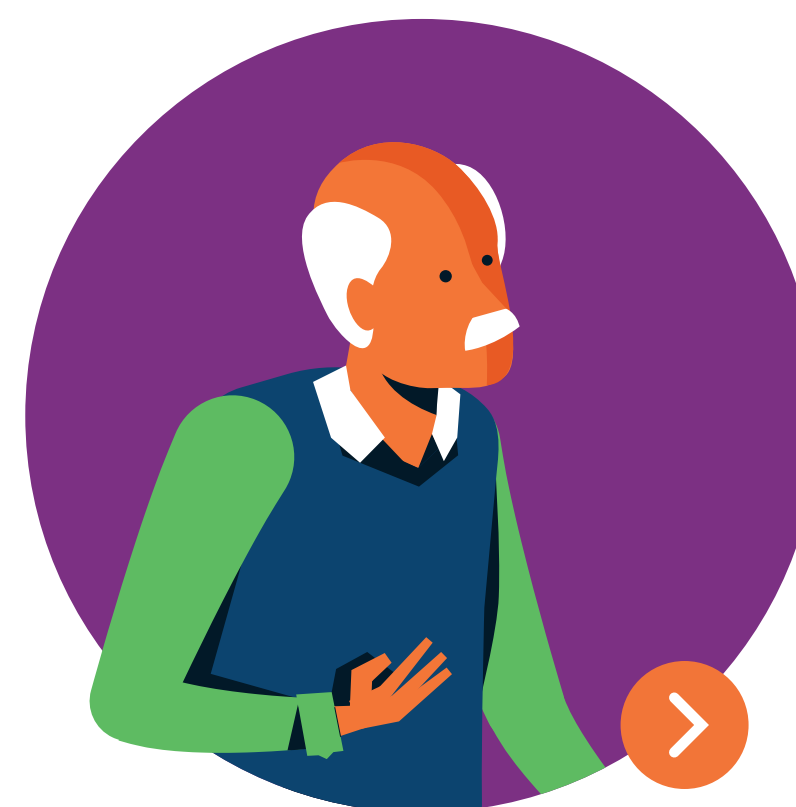

Invulling van deze rol

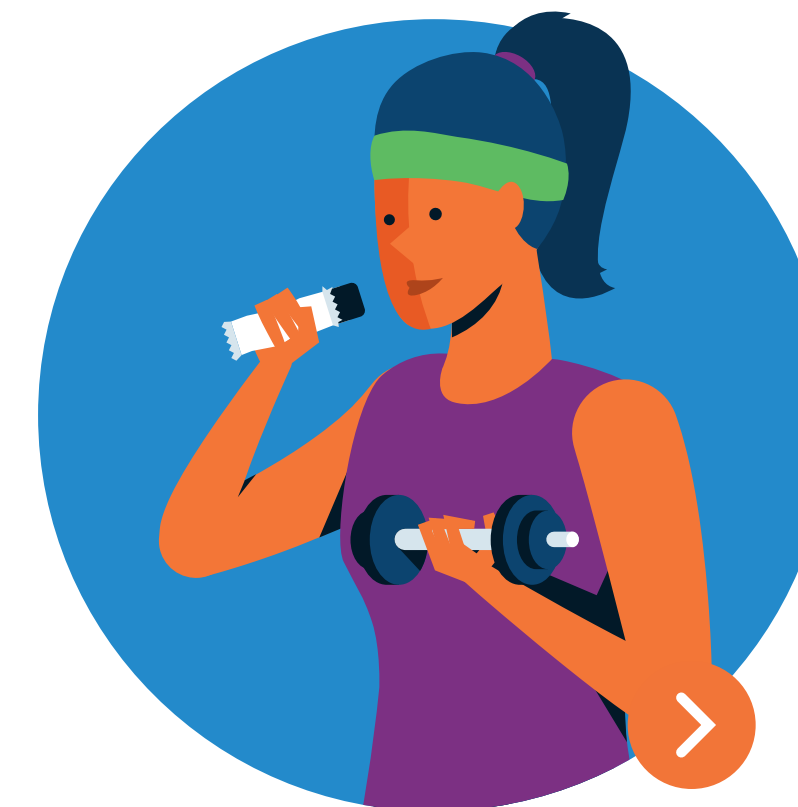
Consult

Toegankelijkheid
apotheek

Zelfzorg

Preventie
& lifestyle

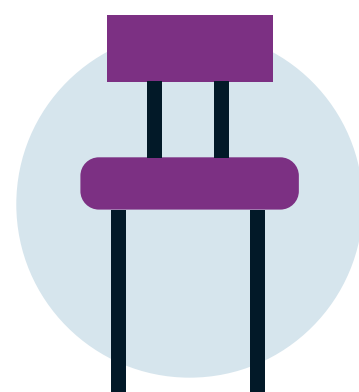

Case:
Samenwerking

De apotheker is een toegankelijke zorgverlener. Hij heeft regelmatig contact met zijn patiënten. Zijn ondersteuning reikt verder dan alleen medicatiegebruik: ook voor advies over kleine kwalen en preventie kan de patiënt bij hem terecht. De apotheker doet dit niet alleen, maar hij is onderdeel van een zorgverlenend netwerk. [Zo draagt de apotheker actief bij aan een gezonde maatschappij.](#)

Consult

Spreekuur

De apotheker biedt de mogelijkheid tot een (inloop)spreekuur. Patiënten kunnen de apotheker ook zonder recept benaderen voor advies rondom ziekte en gezondheid, geneesmiddelen, preventie en lifestyle.

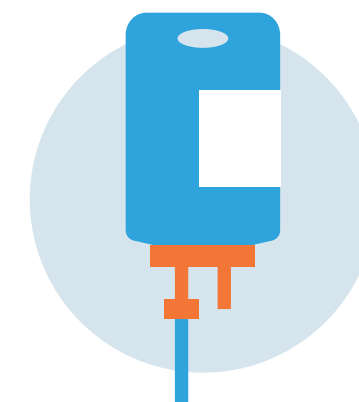
Medicatiebeoordeling

De apotheker optimaliseert het geneesmiddelengebruik samen met de patiënt en de voorschrijver. De wensen van de patiënt zijn hierbij leidend.

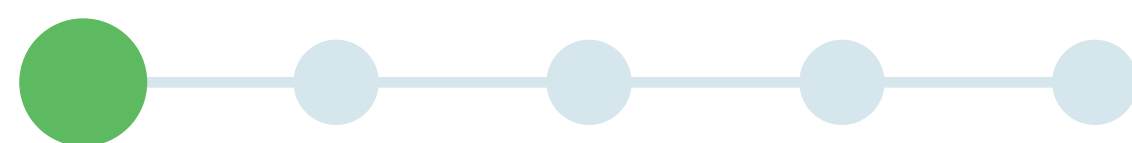
Farmaceutisch consult

De apotheker wint informatie in bij de patiënt over zijn gezondheid en op basis van deze informatie worden behandelopties besproken, een gewenst behandelplan gemaakt en vervolgspraken vastgelegd.

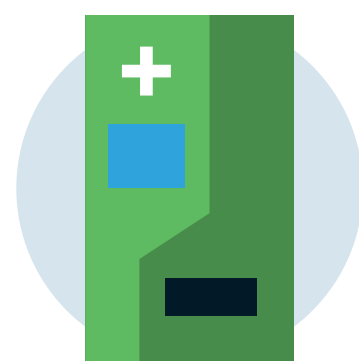

Intensieve zorg

De apotheker begeleidt, adviseert en werkt samen met andere zorgverleners en mantelzorgers om de zorg rondom patiënten met een grote zorgbehoefte te optimaliseren. De apotheker neemt plaats in lokale zorgteams.

[Consult](#)
[Toegankelijkheid](#)
[Zelfzorg](#)
[Preventie](#)
[Case](#)

Toegankelijkheid apotheek

Bereikbaarheid

De patiënt heeft zijn geneesmiddelen op elk moment van de dag en elke dag van de week binnen handbereik. Kluisjes, thuisbezorging en ophalen in de apotheek zijn manieren om geneesmiddelen bij de patiënt te krijgen.

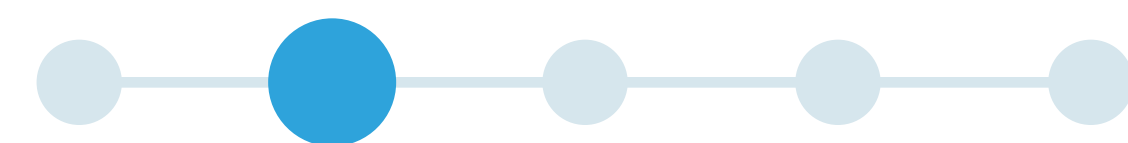
Laagdrempelig

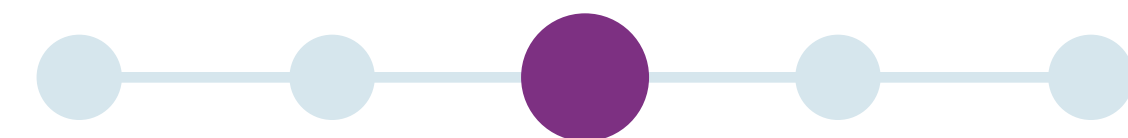
De patiënt vertrouwt zijn apotheker, kan terecht voor vragen over geneesmiddelen en voelt geen barrière om zijn zorgvraag te uiten.

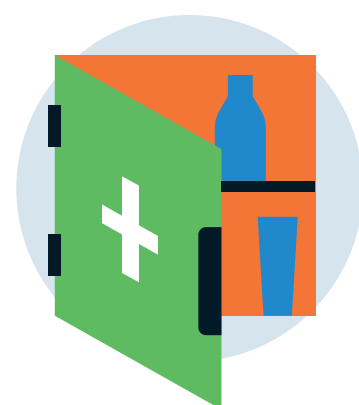
Informatie op maat

De apotheek is een betrouwbare bron van informatie. Er is persoonlijk contact mogelijk, dit wordt afgestemd naar de behoefte van de patiënt. De patiënt kan informatie ook op andere manieren verkrijgen, bijvoorbeeld via de website van de apotheek, telefoon, e-mail en apps.

[Consult](#)
[Toegankelijkheid](#)
[Zelfzorg](#)
[Preventie](#)
[Case](#)

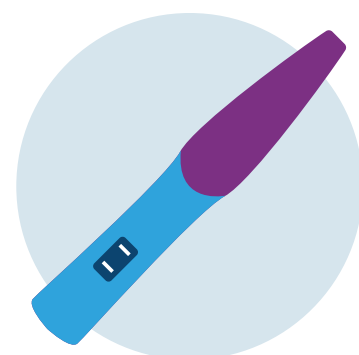

[Consult](#)
[Toegankelijkheid](#)
[Zelfzorg](#)
[Preventie](#)
[Case](#)

Zelfzorg

Kleine kwalen

Mensen bezoeken de apotheek met hun zelfzorgvraag. De apotheker kan de vraag van de patiënt inschatten, de patiënt adviseren en voorziet hem zonodig van zelfzorgmiddelen.

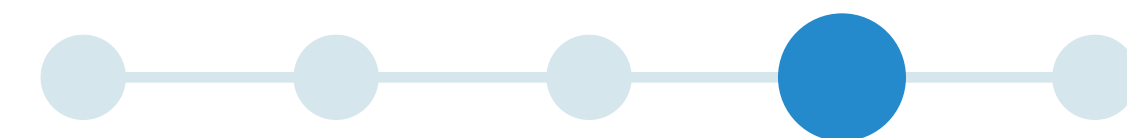
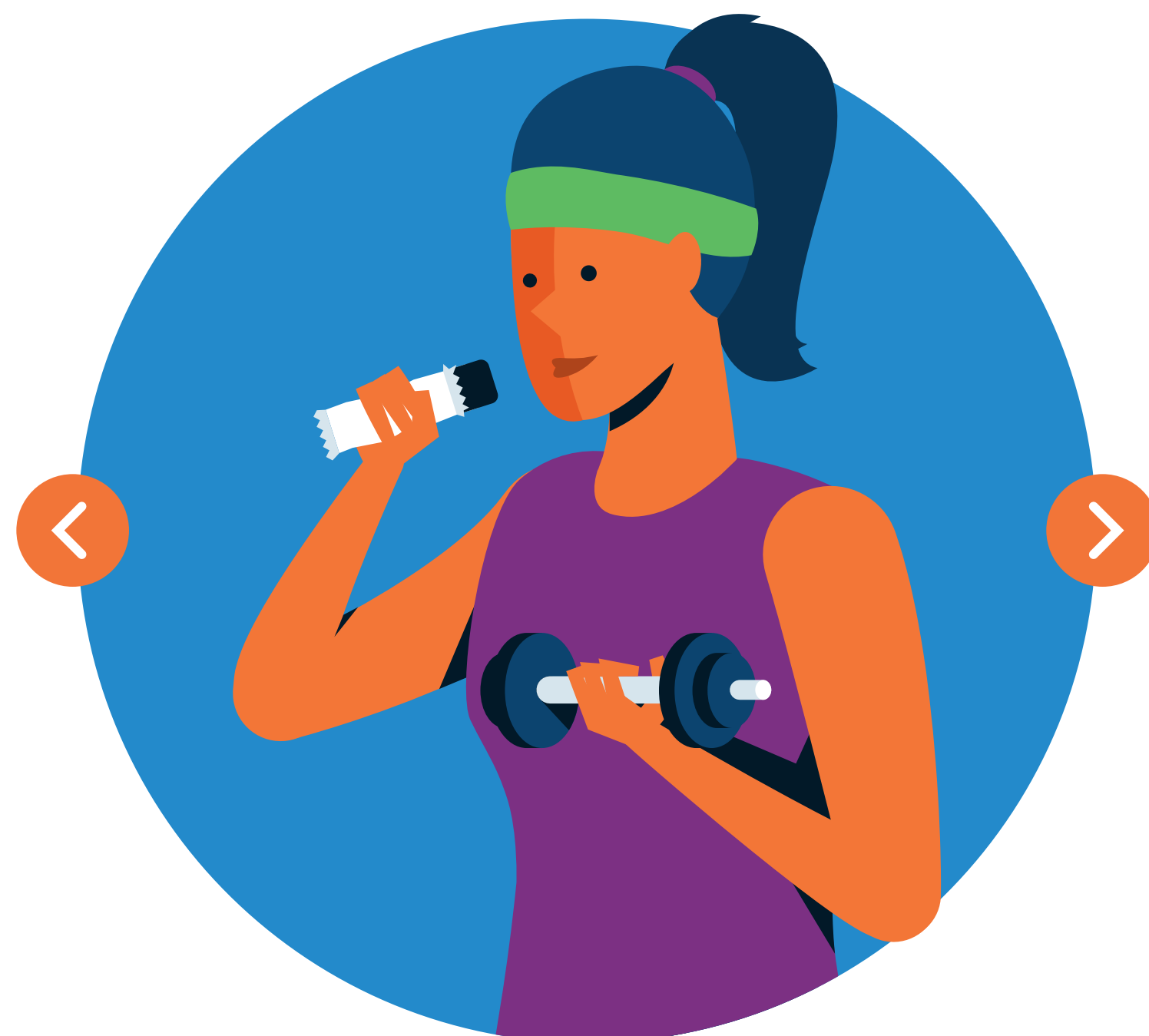
Testen

De apotheker verkoopt betrouwbare thuistesten of kan testen in de apotheek uitvoeren, bijvoorbeeld om urineweginfectie, cholesterol of nierfunctie te bepalen. De apotheker geeft een passend advies bij de uitslag van de test.

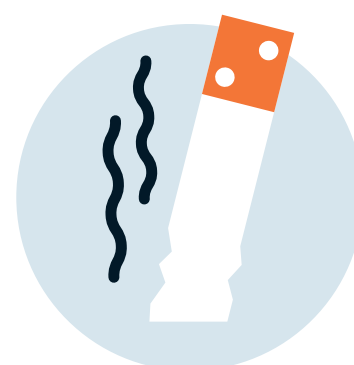
Samenwerking

De apotheker heeft een centrale rol in de wijk en verwijst de patiënt waar nodig naar andere zorgverleners in de wijk, zoals de huisarts, diëtist, fysiotherapeut, podotherapeut en psycholoog.

[Consult](#)
[Toegankelijkheid](#)
[Zelfzorg](#)
[Preventie](#)
[Case](#)

Preventie & lifestyle

Preventie

De apotheker stuurt actief op het voorkomen van latere gezondheidsproblemen. Hij herkent en adresseert gezondheidsrisico's, spreekt mensen aan en ondersteunt hen waar nodig bij het verbeteren van hun gewoontes. Zo kan de apotheker bijvoorbeeld helpen bij het stoppen met roken en het volgen van een zoutarm dieet.

Lifestyle

De apotheker neemt een rol bij het integreren van medicatiegebruik en ziekte in het dagelijkse leven van de patiënt. Hij geeft bijvoorbeeld advies over medicatiegebruik tijdens de ramadan, helpt bij het inpassen van het gebruik van diuretica in de dag en ondersteunt de marathonloper met diabetes mellitus type 1.

Case: Samenwerking

Apothekers en regionale ouderenbonden werken samen in een project om de bewustwording van de eigen rol van de ouderen bij goed en veilig medicijngebruik te stimuleren.

Er worden bijeenkomsten voor ouderen georganiseerd om met ouderen te praten over hun medicijngebruik. Hierbij staat de eigen regie centraal.

Ouderen worden gestimuleerd wijzigingen en aanvullingen door te geven aan zorgverleners, bijvoorbeeld over het gebruik van kruiden, vitamines en medicatie van de buurvrouw. Daarnaast wordt gepraat over zaken als het inzamelen van afval, preferentiebeleid, vergoedingen en het Landelijk Schakelpunt.

Geneesmiddelenzorg

Ontwikkelingen

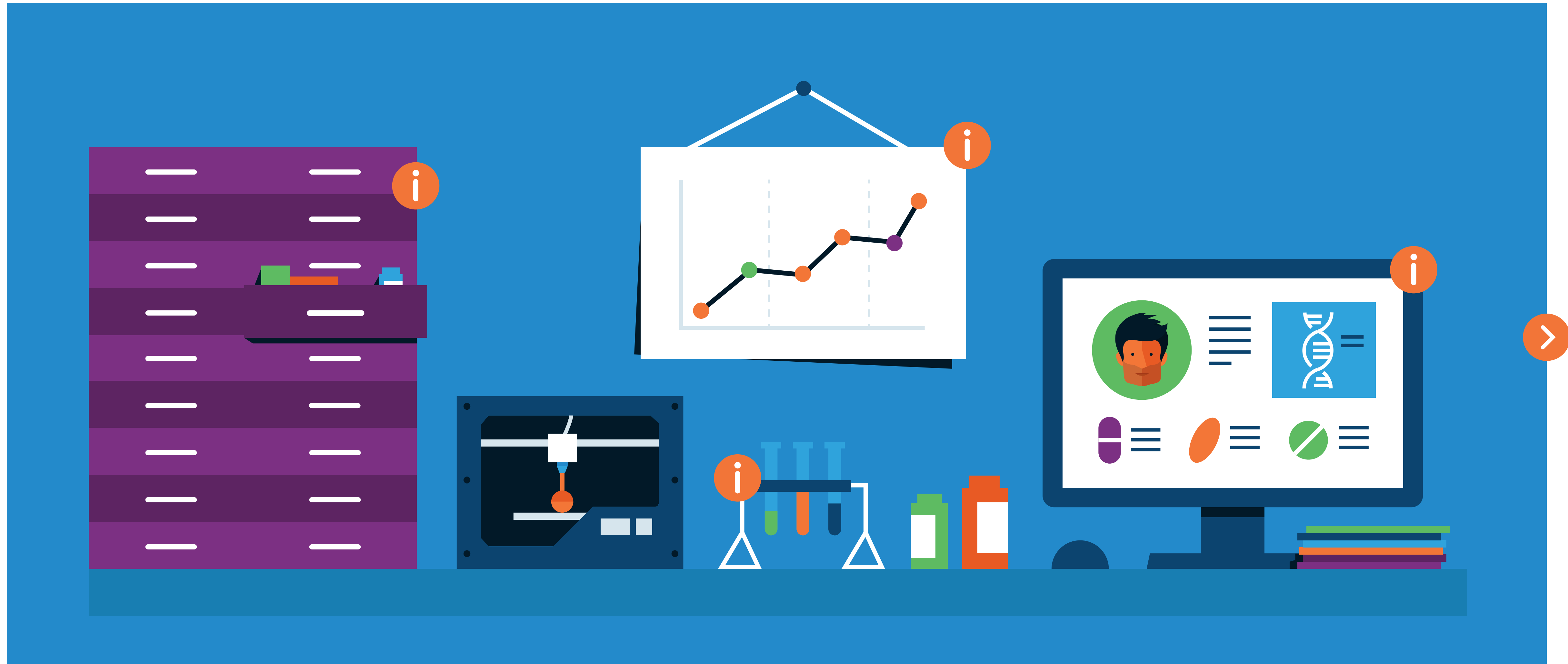
Rol van de apotheker

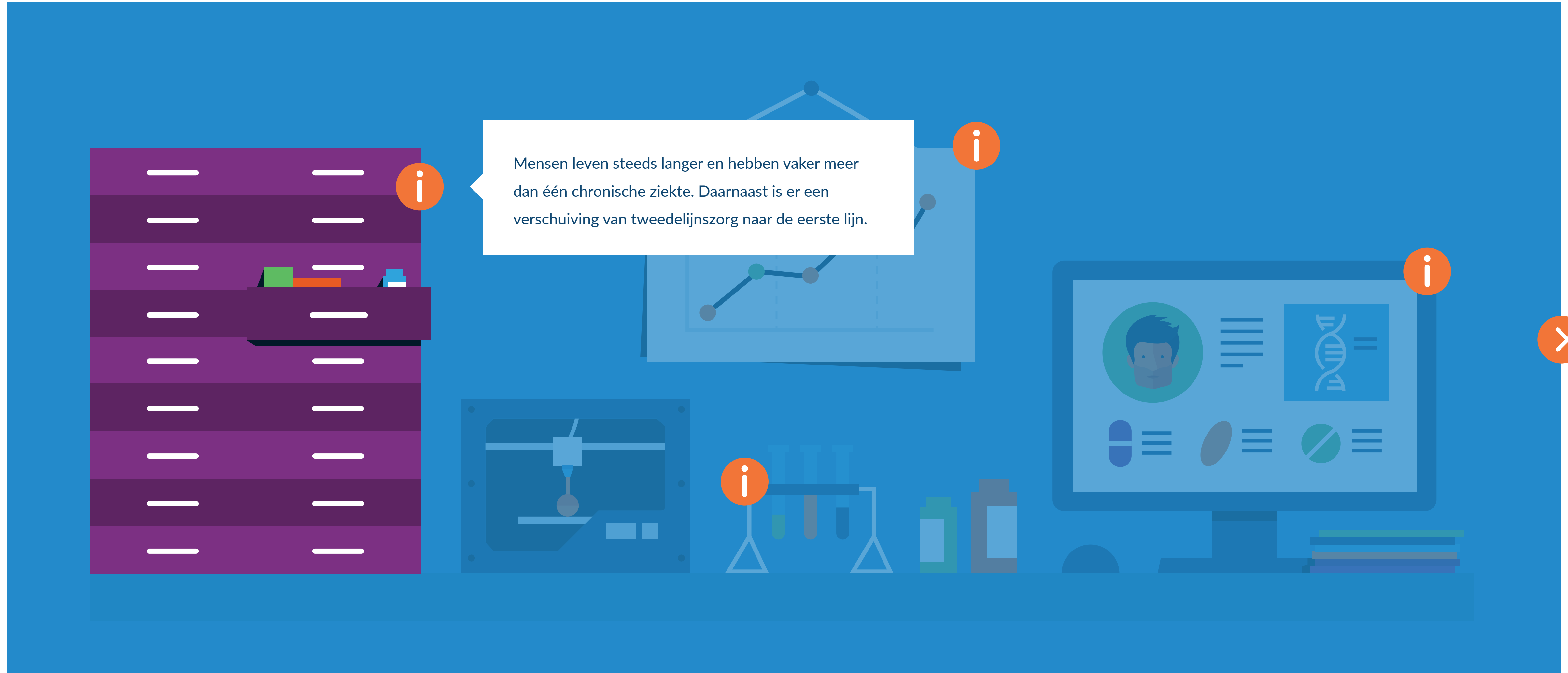
Invulling van rol

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen

Mensen leven steeds langer en hebben vaker meer dan één chronische ziekte. Daarnaast is er een verschuiving van tweedelijnszorg naar de eerste lijn.

Ontwikkelingen

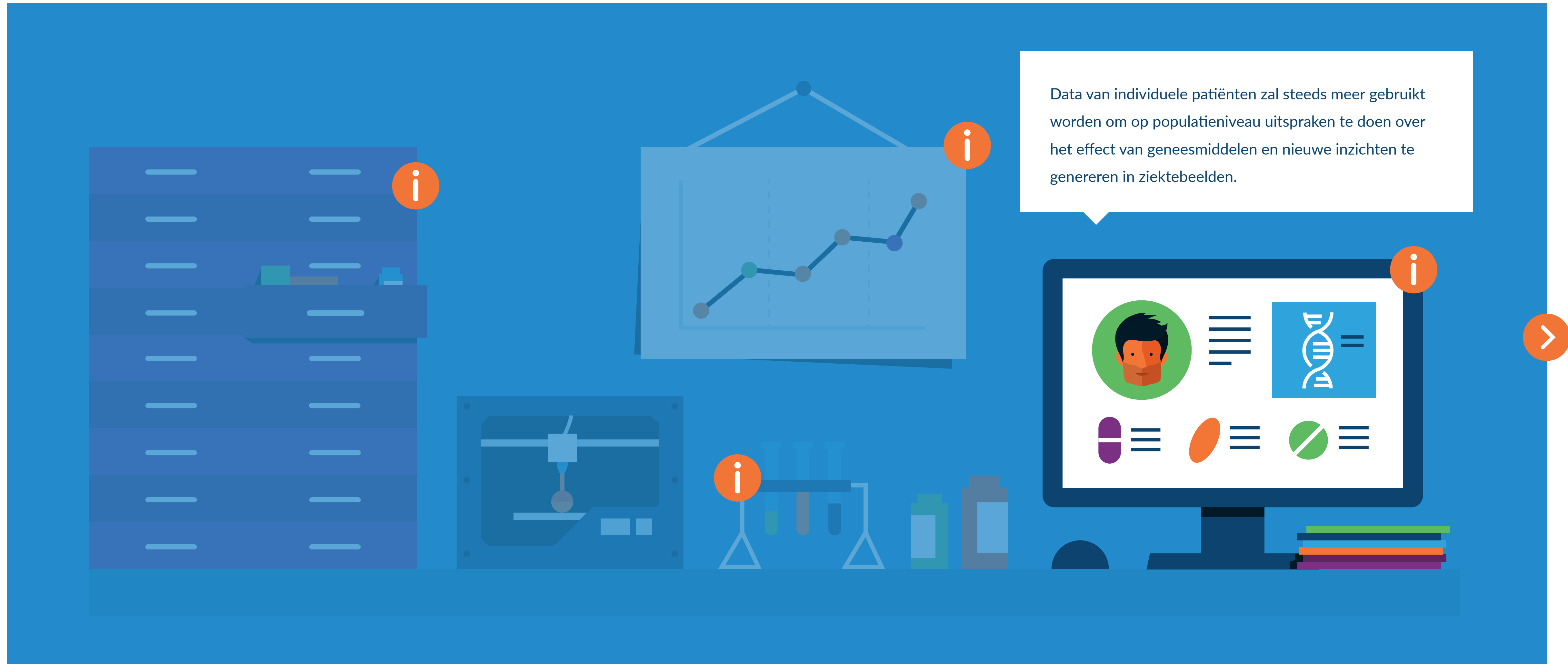
Medicijnen worden complexer - van kleine moleculen, naar biologicals, gentherapie en geneesmiddel-implantaten. Patiënten willen sneller toegang tot nieuwe geneesmiddelen. Ten slotte worden medicijnen meer en meer afgestemd op het individu.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen

Rol van de apotheker

Unieke combinatie

Het kennisdomein van de apotheker is een unieke combinatie van kennis over het geneesmiddel, lichaam en gedrag. Hij combineert deze kennis om iedere patiënt van de best mogelijke farmaceutische zorg te voorzien.

Lichaam

De apotheker heeft kennis van de anatomie en fysiologie van het lichaam. Hij weet hoe het lichaam door ziekte en gezondheid wordt beïnvloed en kent de interactie van het lichaam met het geneesmiddel.

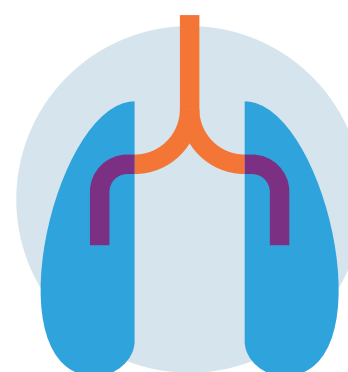
Geneesmiddel

De apotheker heeft kennis over de ontwikkeling en productie van geneesmiddelen, de fysisch-chemische aspecten en het gedrag van geneesmiddelen in en buiten het lichaam.

Gedrag

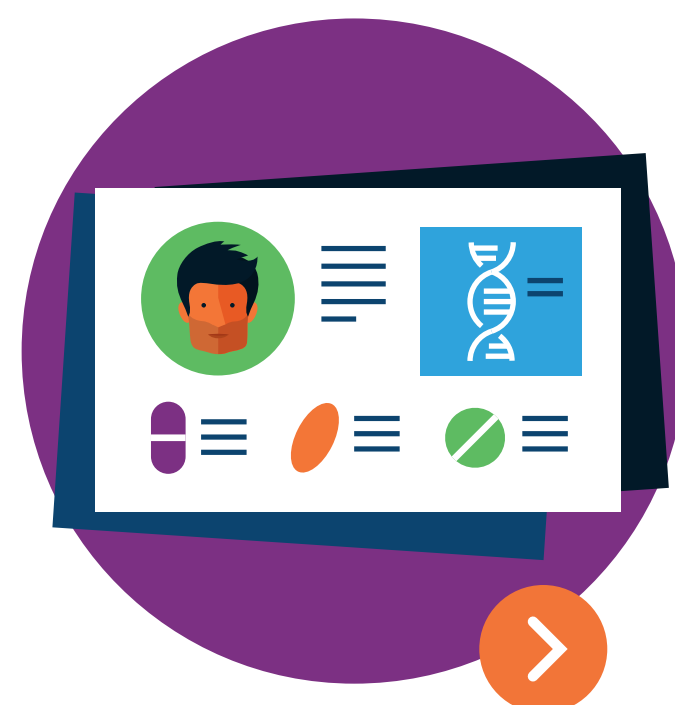
De apotheker heeft kennis over het menselijk gedrag met betrekking tot ziekte en gezondheid. Hij heeft inzicht in hoe gedrag kan worden beïnvloed door menselijk, medisch en farmaceutisch handelen.

[Invulling van rol](#)

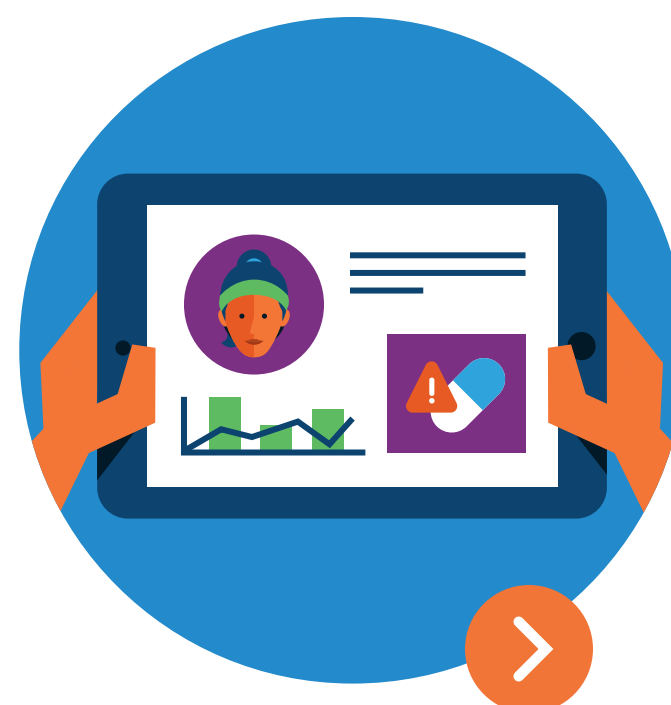
Invulling van rol

**Geneesmiddelen
in beweging**

**Patiënt specifieke
medicatiebewaking**

**Geneesmiddelen
in de praktijk**

**Medicatie op
maat**

**Case:
MFB**

**Case:
Farmacogenetica**

De apotheker is en blijft dé geneesmiddelenexpert. Hij beoefent geïndividualiseerde farmacotherapie, heeft een extra specialisatie in een aandoening en adviseert collega-apothekers en behandelaren. Zijn academische achtergrond zet hij in om bij te dragen aan praktijkonderzoek.

Zo zorgt de apotheker voor een doelmatige en veilige inzet van geneesmiddelen.

Geneesmiddelen in beweging

Geïndividualiseerde farmacotherapie

De apotheker spitst medicatie toe op de individuele patiënt. Hij interpreteert persoonskenmerken en labwaarden en adviseert de voorschrijver over de beste geneesmiddelkeuze.

Specialistische geneesmiddelen

De apotheker heeft kennis over technologisch geavanceerde geneesmiddelen, zoals biologicals en nanotechnologie. Hij heeft een extra specialisatie in een aandoening, zoals oncologie, en werkt samen met collega-apothekers.

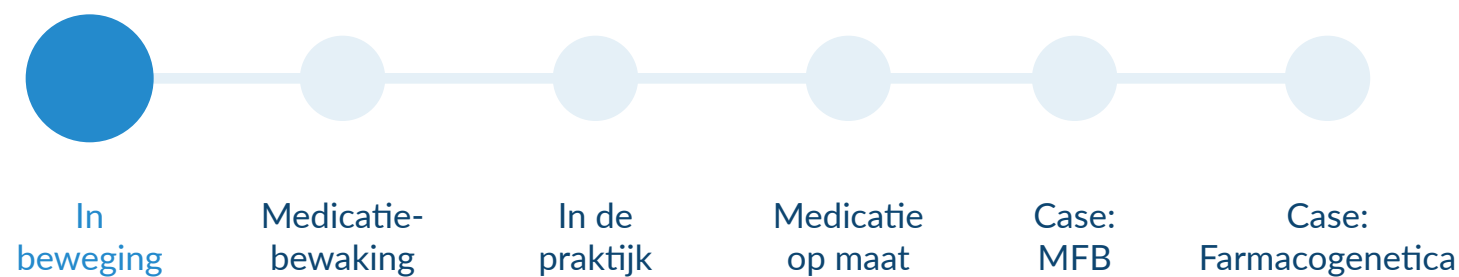
Begeleiding

De apotheker begeleidt patiënten intensief met het gebruik van geneesmiddelen die vervroegd op de markt zijn toegelaten. Hij helpt patiënten een weloverwogen keuze te maken en stimuleert correct gebruik.

Veiligheid

De apotheker kent de reden van voorschrijven en bewaakt op restricties van geneesmiddelen die vervroegd op de markt zijn toegelaten. Waar nodig past hij extra veiligheidsmaatregelen toe, zoals voorlichting en registratie van bijwerkingen.

Patiënt specifieke medicatiebewaking

Een kerntaak van de apotheker is het bewaken op voorgeschreven medicatie zodat de patiënt zonder risico zijn medicatie kan gebruiken. Hij voorkomt ongunstige combinaties van geneesmiddelen, schade en onnodig gebruik. Relevante labwaarden kunnen geraadpleegd en waar nodig door de apotheker aangevraagd worden.

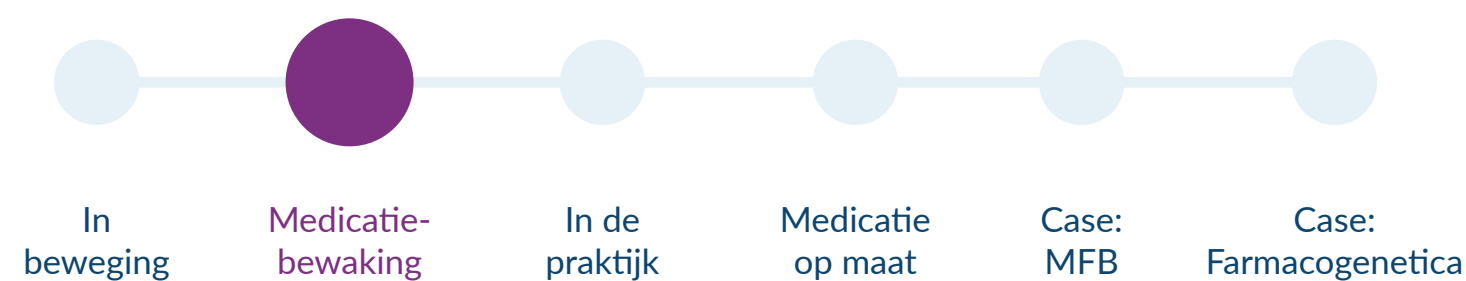
MFB's (Medisch Farmaceutische Beslisregels)

Door toepassing van MFB's combineert de apotheker patiëntkenmerken, laboratoriumuitslagen en andere relevante gegevens uit het medicatiedossier in een gepersonaliseerd medicatie-advies.

Farmacogenetica

De apotheker optimaliseert de behandeling van de patiënt door rekening te houden met diens genetisch profiel. Hij vraagt farmacogenetische parameters aan, interpreteert deze en past ze toe in de medicatiebewaking.

Monitoring

De apotheker haalt actief informatie op bij de patiënt over zijn gezondheid en tevredenheid over de behandeling. Bij geneesmiddelen met een ernstig bijwerkingenprofiel is de apotheker extra alert op de eerste tekenen van ongewenste effecten.

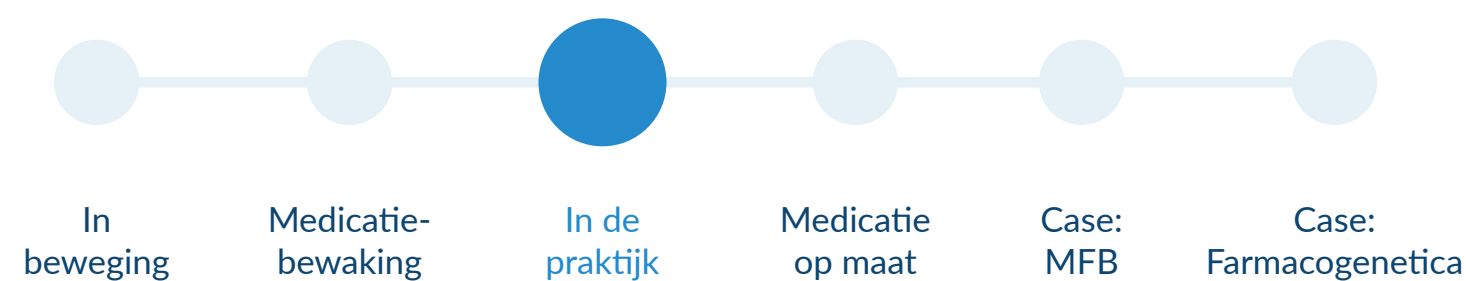
Praktijkonderzoek

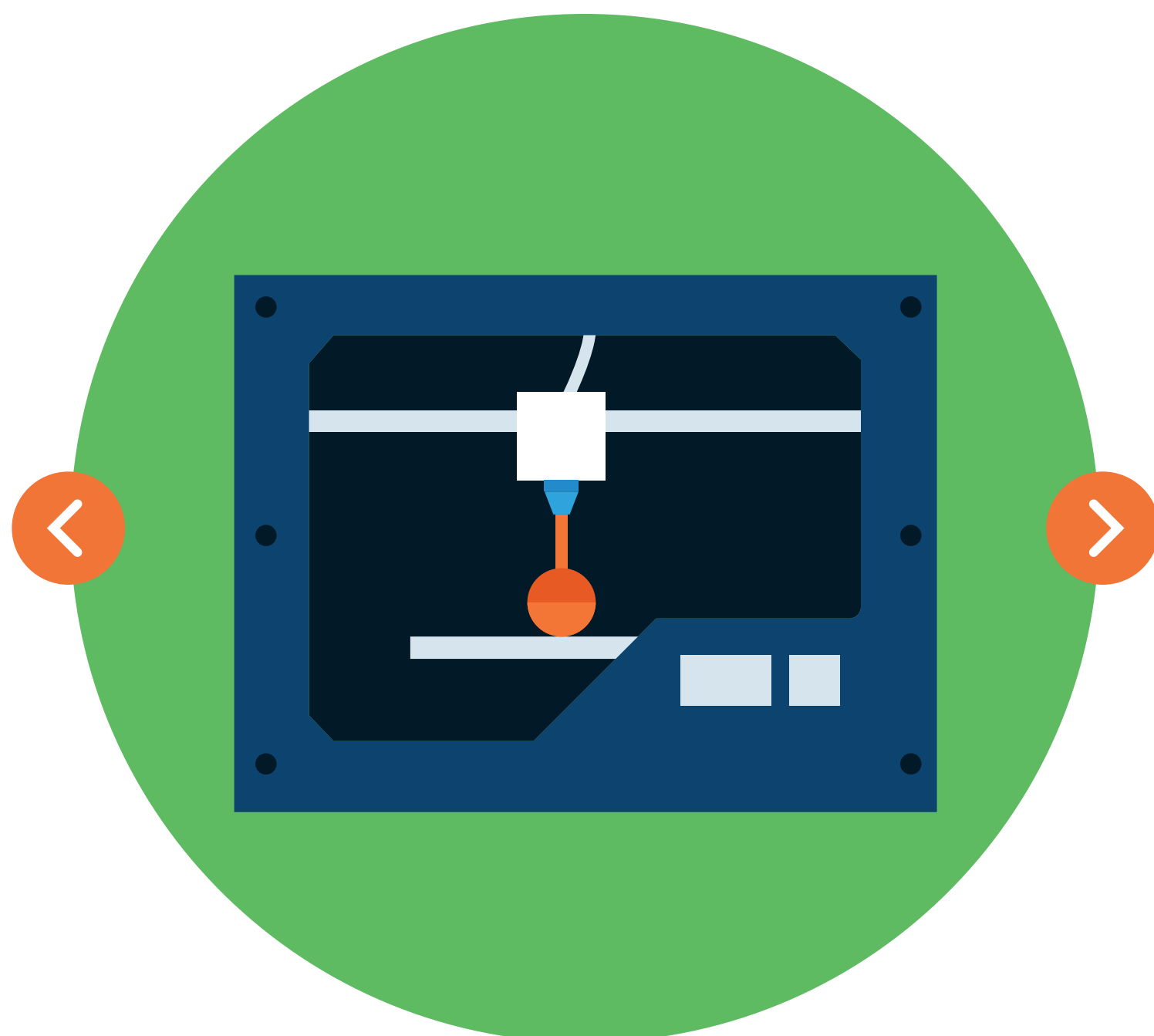
Steeds meer apothekers hebben een specialisatie in onderzoek. Zij nemen deel aan praktijkonderzoek, bijvoorbeeld om nieuwe interventies of nieuwe geneesmiddelen te testen. Zo verzamelen zij informatie over de effectiviteit en veiligheid van medicijnen.

Registratie

De apotheker legt gegevens, zoals persoonskenmerken, bijwerkingen, behandelresultaten en logistieke informatie, van patiënten systematisch vast. Zo draagt hij bij aan de opbouw van betrouwbare patiëntenregisters.

Medicatie op maat

Apothekers komen regelmatig in aanraking met de noodzaak om op zoek te gaan naar een alternatief product of een middel zelf te bereiden. Zo leveren zij patiënten zorg op maat.

Beschikbaarheid

Het juiste medicijn is niet verkrijgbaar, bijvoorbeeld door geneesmiddelentekorten of omdat de dosering niet geschikt is.

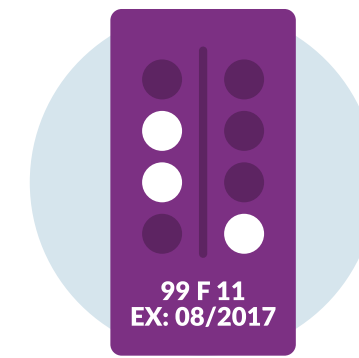
Overgevoeligheid

De patiënt is overgevoelig voor een bestanddeel van het medicijn dat in de handel verkrijgbaar is.

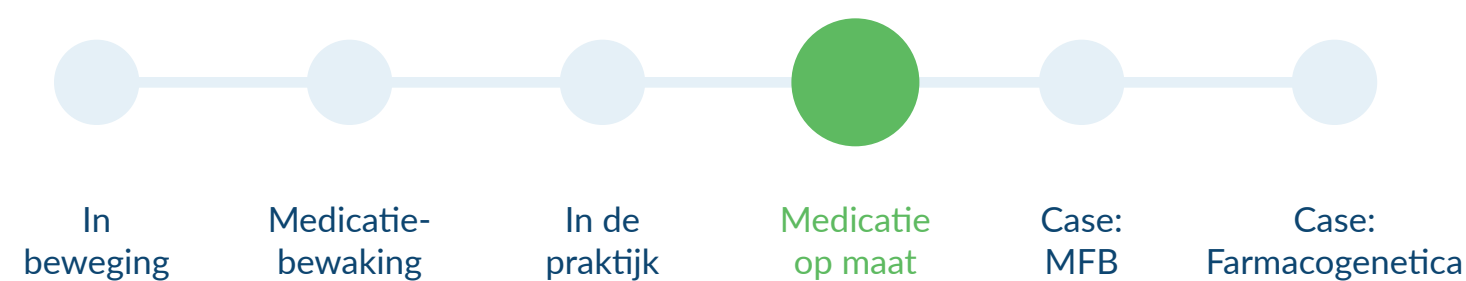
Toedieningsvorm

De toedieningsvorm is niet geschikt voor een patiënt, bijvoorbeeld omdat hij slikproblemen heeft.

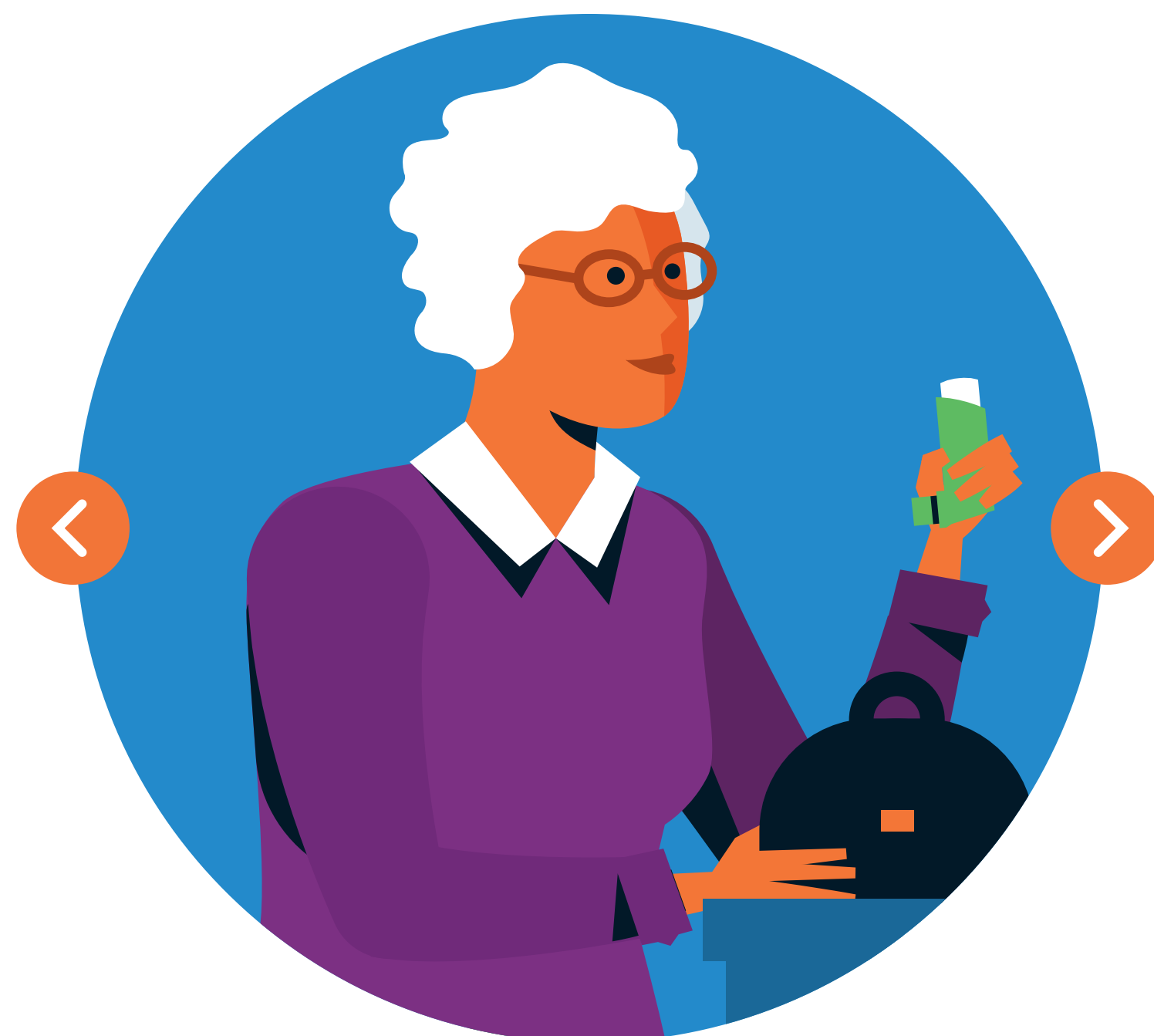

Houdbaarheid

Het medicijn is maar kort houdbaar en kan niet op voorraad gehouden worden.

Case: MFB

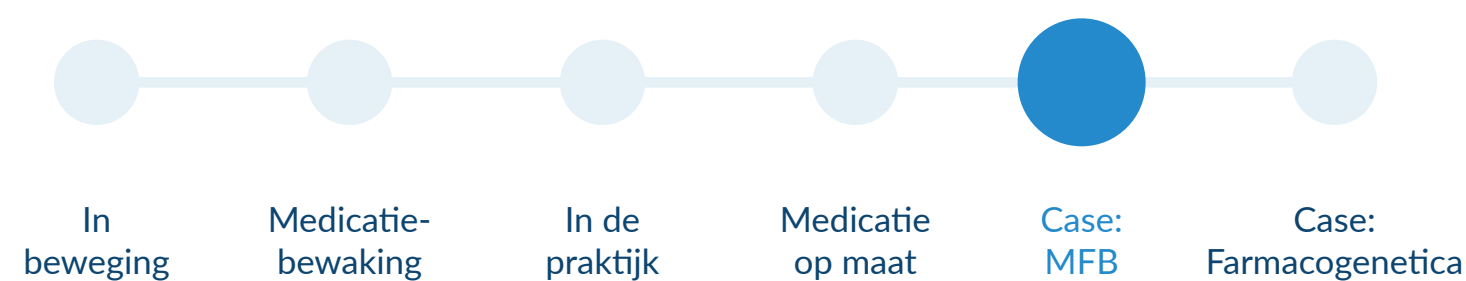

Mevrouw Jansen heeft sinds haar jeugd astma. Ze gebruikt een inhalatiecorticosteroïd om haar astma onder controle te houden. Af en toe heeft ze een kuur nodig omdat haar astma opvlamt. Daarnaast heeft ze enkele keren per jaar een schimmelinfectie in haar mond, waarvoor de huisarts haar kortdurend een antimycoticum voorschrijft. Dit werkt goed.

Mevrouw blijkt haar inhalator niet goed te gebruiken en vergeet in de haast vaak haar mond te spoelen. Ook slaat ze, als de astma onder controle is, vaak een pufje over.

Door het gesprek met de apotheker gebruikt mevrouw Jansen haar geneesmiddelen beter en heeft ze geen last meer van schimmelinfecties in haar mond.

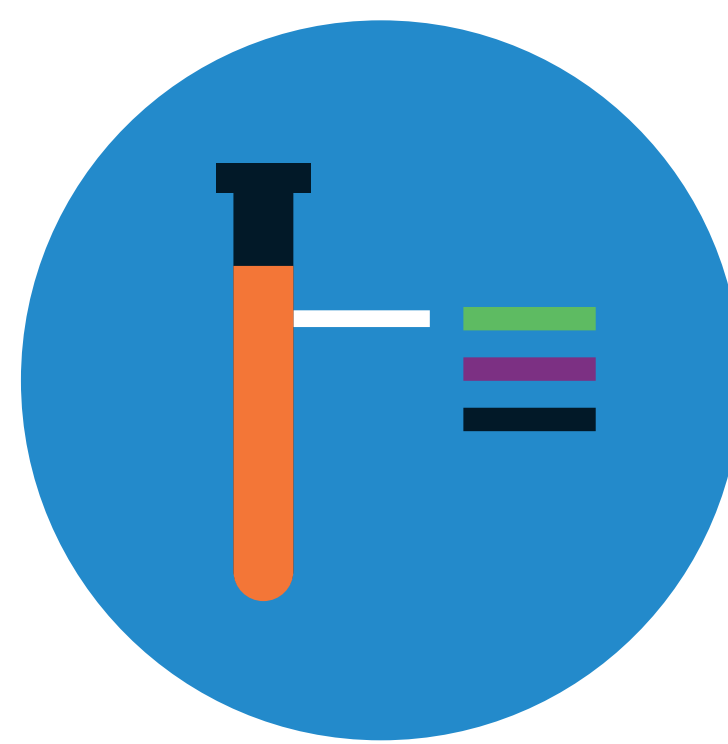
De apotheker signaleert het frequente gebruik van de antimycotica en besluit om mevrouw Jansen uit te nodigen voor een gesprek. Tijdens dit gesprek bespreekt hij het gebruik van de medicatie en oefent het inhaleren met haar.

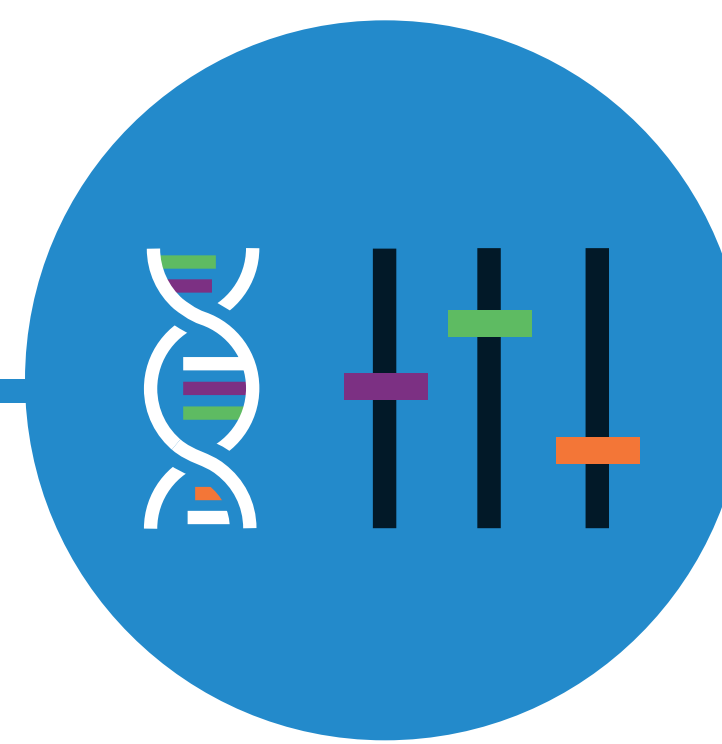
Case: Farmacogenetica

De apotheker kan een farmacogenetische test voor de patiënt aanvragen

De apotheker ontvangt de laboratoriumuitslagen en analyseert deze voor de patiënt

De apotheker past de farmacogenetische parameters toe in de medicatiebewaking

De apotheker adviseert op basis van farmacogenetica het geneesmiddelgebruik

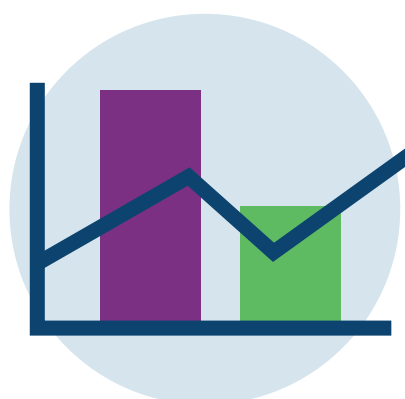
De patiënt kan naar de apotheker als hij vragen heeft over farmacogenetica

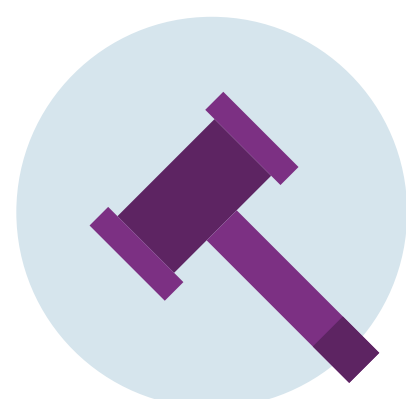
Onderwijs

Professionele standaard

Onderzoek

Wet & regelgeving

Bedrijfsvoering

Informatieuitwisseling

Wat doet de KNMP?

De KNMP biedt producten en diensten waarmee de apothekers en apotheekeam goede farmaceutische zorg kunnen leveren.

Dit doet de KNMP door het aanbieden van de G-standaard, de KNMP Kennisbank (Informatorium Medicamentorum, zelfzorgstandaarden, bereidingsvoorschriften en RiFas), helpdeskondersteuning, voorlichtingsmaterialen voor patiënten en bemiddeling bij klachten van patiënten.

[Meer informatie is te vinden op knmp.nl](#) ➔

Heeft u vragen of ideeën?

Neem dan contact op met:

KNMP lab voor zorgvernieuwing

innovatie@knmp.nl ➔